

KRÖNIKA

Sitter du i bilkö sitter du i en fälla

»Det finns ingen app som klarar av att förbättra trafiksystemet i stort.«

Att »lappisorna« är bilisternas bästa vänner håller inte många med om. Felparkering är väl en struntsak som man vill slippa betala för? Men det som inte är kul för den enskilde kan faktiskt vara räddningen för kollektivet – för alla bilister och kollektivtrafiken. När vakterna strejkade 1986 stoppade trafiken upp och bussarna kom inte fram till hållplatserna. Idealet är en stad utan felparkerade bilar och varierande pris på p-platserna så att beläggningen blir 85 procent. Då går det enkelt att hitta en ledig plats utan att köra runt och leta med fel fokus i trafiken.

På liknande sätt är trängselskatten en lisa för alla vägtrafikanter. Men den behöver göras smartare – till en köfrihetspeng. Bilköer beror på att för många försöker ta sig fram samtidigt. Först då tillströmningen sjunkit kraftigt släpper proppen.

Kunde vi bara minska tillflödet lite grann innan det blir kö skulle många fler bilar komma snabbare fram i rusningen. Så här ser fällan ut: om tillräckligt många reste lite senare skulle alla komma fram snabbare, men var och en som gör så på egen hand förlorar och kommer fram senare. Det är svårt att få tillräckligt många trafikanter att komma överens. Inte ens en Facebookgrupp klarar den saken. För att komma loss ur fällan behöver vi hjälp. En smartare trängselskatt är lösningen. Med statlig styrning kan det bli mer marknad

Anders Gullberg

Docent och professor med inriktning på urbana infrasystem, KTH. Nu forskare vid Centre for Sustainable Communications vid samma lärosäte.

(priser i relation till efterfrågan och miljö) så att vi trafikanter får makt att göra de val som gynnar oss själva och samtidigt alla andra trafikanter. I stället för att ta ut kostnaderna för hög efterfrågan i nyckfulla tider i köer kan de tas ut som avgifter kända innan färden startar. Visst vore det värt en mindre slant att slippa stockningarna och veta när man kommer fram? Det skulle också kollektiv- och distributionstrafiken tjäna på.

I trafiken, särskilt i storstäderna, finns mycket ledig kapacitet. Då små förändringar i billflödet ger stora effekter på trängseln vore mycket vunnet om bara några få bilister – det trafikslag som tar mest plats – gick över till kollektivt resande. Med reserverade körfält för buss kommer mer än 15 gånger fler resenärer fram. I bilarna finns i snitt 3,8 tomma säten. Även med bara lite mer samäkning skulle köerna lätta.

Det finns många appar som hjälper oss i trafiken, men ingen som klarar av att förbättra trafiksystemet i stort. Politiken och trafikmyndigheterna har ännu inte förstått att använda modern teknik på ett smart sätt. Att bygga nya stora vägar som ger mer biltrafik och utspridd bebyggelse hör gårdagen till. Först när ansvariga lärt av Google, Apple, Uber, Facebook, Airbnb, Amazon, Spotify och allt vad de heter finns hopp för oss som vill färdas och transportera på ett smart sätt.